

„Szövetkezés”

rendkívüli kiadása.

A gazdaember sorsa....

Ősz van. A cséplés már befejeződött. A szőlő- és gyümölcszüret most folyik. Minden gazda szán otvet magával. Mit is eredményezett egy évnek fáradságos munkája? Van-e ára a gabonának? S nagyon szomorúan állapítja meg, hogy most amikor még a vetőmagot is kell venni, magasak az árak. Ami a termésből pedig eladásra kerül, azt viheti termelő piacra. A panasz pedig egyre erősebb és erősebb. A régi jó időkre gondolnak, amikor még az egyszerű falusi gazda kiszámíthatta pontosan, hogy az évnek melyik szakában lesz a gabonának, vagy a hizott ökörnek ára. Ma pedig amikor máról holnapra emelik a kiviteli vámokat, vagy zárják el a külső országok határait a már utnak indított szállítmányok előtt, lehetlenséggel határos a tervezés, az előre számítás.

Kétségtelen, hogy a mai súlyos gazdasági válságnak a terhét éppen a gazdatársadalom, a földművelő népréteg érzi a legjobban, különösen nálunk. A gazdaember siralmas állapotának a gyökere messze nyúlik vissza a múltba. Ennek pedig a magyarázata abban van, hogy amíg a más társadalmi osztályok már évszázadokkal ezelőtt szervezkedtek, különböző egyesületeket létesítettek önképzésük és érdekeik védelmére, addig a gazdatársadalom egészen a legutóbbi időkig nem szervezkedett. Sőt a ma meglevő gazdasági szervezeteket sem értékelik úgy a gazdák, mint ahogy azokat kellene!

Lüktet-e az élet a mi gazdasági alakulatainkban? Teszem fel a kérdést a kesergő gazdatestvéreimnek. Mi van a gazdakörökkel? A gazdasági szaklapokkal, amelyek egyrúszután meg kellett szűnjének, mert egy gazdának sem volt 80—100 leje előfizetési díjra? Talán némelyek azt gondolják, hogy apáink is el voltak nélküle! Igen, ez a maradi felfogás gáncsolja el nálunk nagyon sok üdvös, hasznos tervnek a megvalósítását.

Itt vannak a különböző szövetkezeti alakulatok, amelyek a falusi népünknek, mint valami erős gazdasági bástyái, védik az érdekeiket. Meg van-e azok és a tagok között az a szoros kapcsolat, ami elengedhetetlenül szükséges ezeknek az intézményeknek a továbbfejlesztéséhez! Sajnos nem mindenütt van meg az együttműködés. Még hiányzik a tagokból annak a meglátása, hogy a gazdatársadalom jövője a szövetkezeti szervezetségben van.

A kicsi Dánia lakosságát mintaszerű szövetkezetei tették gazdaggá. Svájc jólétének titka a fejlett szövet-

kezeti hálózatában keresendő. Mindazokban az államokban, ahol öntudatos szövetkezeti élet van, ott most sem érzik a gazdasági válság nyomorúságát. Azokban az országokban az életerős szövetkezetek meg tudják védeni a tagok érdekét. Meg kell nálunk is lássák a gazdák elhagyatottságukban, hogy a kistermelők megszervezése a szövetkezeti eszme lobogója alatt lehetséges. A szövetkezetek ma is a gazdatársadalom törekvéseinek kész támogatói. De ugyanakor a gazdáknak is öntudatos szövetkezeti magatartást kell tanusítaniok.

Már dereng is valami. Brassó megyében indult széles mozgalom a gazdák szövetkezeti megszervezésére. A jelszó: »Mindnyájan egyért, egy mindnyájunkért«.

Fel kell figyeljen erre a mozgalomra gazdatársadalmunk és fokozott mértékben törekedjen mindenütt a most meglevő fogyasztási és értékesítő szövetkezetének a felvirágoztatására, megerősítésére, hogy az képes legyen az eddigi feladata mellett, a gazdák terményértékesítését is lebonyolítani.

Az utóbbi évek elszomorító eredményei bebizonyították, hogy a szervezetlen termelők, az eladósodott gazdák nálunk teljesen ki vannak szolgáltatva az itt-ott feltűnő közvetítőnek. A külföldi szövetkezők pedig saját gyáraik készítményét fogyasztják. Saját malmaikban őrlik a gabonáikat. Ez kell nekünk is iránymutatónk legyen.

A gazdaember sorsa az öntudatos szövetkezeti élet kiépítésében rejlik. Ezt kell felismerje minden gazda, aki lépést akar tartani a világversenyben. Csak így biztosíthatja önmagának a kivezető utat a gazdasági élet mai nyomorúságos utvesztőiből. **Tenni kell valamit szövetkezeti gazdatestvéreim! Ooigozni, harcolni egy lüktető szövetkezeti élet megvalósításáért, ami a gazdaember sorsának a jobbrafordulását jelenti!**

Fizessük vissza mielőbb szövetkezeti árutartozásunkat, hogy a szövetkezet is kifizethesse tartozásait, mert a tartozások akadályozzák meg a szövetkezet megerősödését.

Gabona árak

Temesvár, okt. 13.

Buza q. 585.— Lei	Rozs q. 460.— Lei
Tengeri q. 210.— „	Árpa q. 250.— „
Zab q. 230.— Lei.	

A szövetkezeti hitelek kifizetésének ideje az őszi terményértékesítéskor van!

Jóllehet a szövetkezeti alapelvekkel teljesen ellenkezik, mégis egyes szövetkezetek a gazdák rendkívül nehéz viszonyaira való tekintettel hiteleket nyújtottak tagjaiknak a termények betakarításáig. Most tehát, amidőn a termények betakarítása befejeződött és az értékesítés folyik, minden szövetkezeti tagnak erkölcsi kötelessége a tartozás sürgős kifizetése.

A szövetkezet nagy szívességet tett tagjainak, amikor kivételesen hitelt nyújtott. Most a tagokon a sor, hogy amikor a határidő lejárt, beváltásuk ígéreteiket. Annál inkább kell befizesse mindenki a szövetkezethez tartozását, hogy ma a szövetkezet is csak készpénzért, vagy előre fizetés után tudja beszerezni az árukat. Az a szövetkezeti tag, aki nem siet tartozását kifizetni, megakadályozza azt, hogy szövetkezet fennakadás nélkül láthassa el tagjait napi áron a szükséges háztartási és gazdasági cikkekkel. Az ilyen tag megbénítja szövetkezete működését.

Egy öntudatos szövetkezeti tagnak pedig arra kell törekednie, hogy szövetkezete minél kifogástalanabban működjön, állandóan gyarapodjon. Ezt azáltal érjük el, ha hiteleinket kifizetjük és készpénzért állandóan a szövetkezetben vásárolunk. A szövetkezet minél erősebb, minél nagyobb a forgalma, annál olcsóbban tudja ellátni tagjait. Amint a tagok teljesítik kötelességeiket, a szövetkezet is csak abban a mértékben teljesítheti a reávaró feladatokat, csak akkor védheti meg a tagok érdekeit, ha azok megértik, hogy a szövetkezet a közérdeket védi, az önérdékkel szemben.

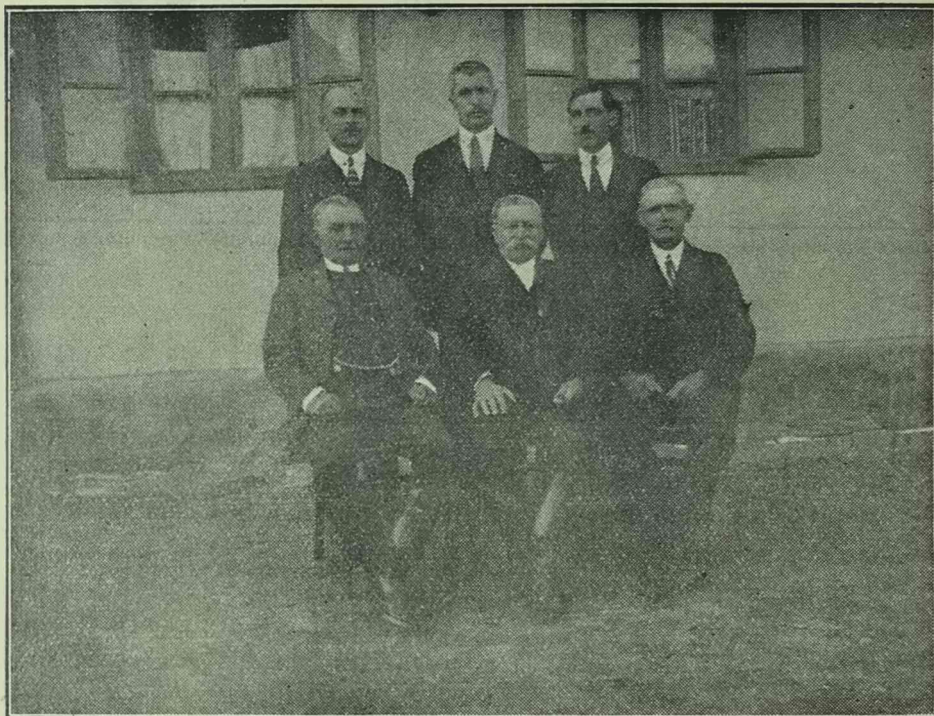
Siessen tehát minden tag és a szövetkezet által nyújtott hitelt fizesse ki. Ezáltal saját intézményét erősíti, tehát saját érdekeit szolgálja.

Románia állatállománya 1931-ben.

A zárjelben lévő számok Erdélyre vonatkoznak.

Ló: 1 millió 980 ezer (493 ezer). Szarvasmarha: 4 millió 79 ezer (1 millió 379 ezer). Bivaly: 189 ezer (151 ezer). Juh: 12 millió 356 ezer (2 millió 991 ezer). Kecské: 424 ezer (190 ezer). Sertés: 3 millió 221 ezer (1 millió 64 ezer). Öszvér: 1100 (380). Szamár: 11 ezer (3200).

A kökösi „Hangya” szövetkezet igazgatósága.

Fenn balról jobbra: Györgybiró István ref. lelkész, Kiss Dénes ig. tanító pénztárnok, Benedek Gábor unit. lelkész ügyv. elnök.
Alsó sor balról jobbra: Kilyéni József, Serester Ignác, Petrovics Pál.

Földrengés Görögországban.

Az elmúlt hetekben Görögország egyes vidékeit napokon át meg-megismétlődő földrengés rázta meg. Rémitette a lakosságot, hogy a megújuló lökések után a föld belseje titokzatosan morajlott. Szalonikiból a lakosság kétségbeesve menekült, hogy az életét megmentse. Több kisebb városban utcások és városrészek omlottak össze, maguk alá temetve a hirtelen menekülni nem tudó lakókat. Kalkidie félszigeten több mint 320 halottja van a földrengésnek. A sebesültek száma jóval több, 8 vonat szállította Athénbe, az ország fővárosába. Amagioni nevű szigetet egészen elnyelte a tenger, ahol 250 család lelte halálát. Más helyen egy bányá 50 embert temetett be. A földrengés okozta kárt 200 millió drachmára becsülik. Herriot francia miniszterelnök a károsultak felségélyezésére 50 ezer frankot utalványozott. Görögországban 1916. évben szintén volt földrengés, azonban nem végzett olyan pusztítást, mint a mostani.

Az alkohol ellen.

A párisi rendőrség azt vezette be, hogy azokról az emberekről, akiket tökrészen visznek be a rendőrségre, nyomban filmfelvételt készítenek. Másnap aztán, amikor az illető kijózanodik, bemutatják neki a filmet, hogy az épületes látványtól elmenjen a kedve a mértéktelen ivástól.

30 ezer könyvet irtak Németországban a méhekről.

Nemhiába, a német gazdák sokat kell olvassanak és tanuljanak, hogy mindent a közismert alaposággal ismerjenek meg és azzal szakszerűen foglalkozzanak. — Könyvből nem lehet méhészkedni, de könyv nélkül sem. Egy udvarhelymegyei székelygazda a méhesét 20 év alatt 250 családra szaporította, miközben még birtokot is vásárolt abból, amit a szorgalmas méhek gyűjtöttek. A szakismeretét abból nyerte, hogy már a kezdet-kezdetén belépett a Méhészegyesületbe, megrendelte az egyesület szaklapját és állandóan tanult.

Adomák.

— Mondja János gazda, milyen idős a tehene?
— Kétesztendő uram!
— Miről tudja ezt?
— A szarváról.
— Persze, hogy arról! — kiált fel örvendezve a városi ur. — Hiszen kettő van neki.

* * *
— Hogy ért haza ma reggel a férje?
— Postán! Egy levélhordó hozta haza!

* * *
— Nem nevezte magát a vádlott ökörnek is? — kérdi a bírő a sértettől
— Nem kérem, csak úgy általánosságban szarvasmarhának.

A 25 éves kőkösi „Hangya” szövetkezet saját háza.

Nemrég felemelő ünnepség keretében tartotta meg a szövetkezet, 25 éves jubileumát. Az ünnepélyen dr. Harmath János a »Hangya« Központ vezérigazgatója is megjelent és beszéde folyamán rámutatott a szövetkezeti összetartás bámulatos eredményeire, a szövetkezetek jövő nagy feladataira. Az ünnepélyen számosan vettek részt a háromszékmegyei szövetkezetek vezetői közül, amelyen alkalmuk volt látni, hogy a vezetőség tevékenysége és a tagok öntudatos szövetkezeti összetartása 25 év alatt mit tudott alkotni. A tagok szövetkezeti hűsége, követendő példái a sok olyan szövetkezetünk tagjainak, akik még nem kizárólag a szövetkezetet támogatják vásárlásaikkal.

A szövetkezet mult évi forgalma 755.000 lei volt. Az üzletrésztőkéje 118.000 lei. A szövetkezet hivatását annál inkább betöltheti, mert egy tag legkisebb összegű üzletrésze is 500 lei. A szövetkezet 1907-ben alakult 1600 korona üzletrésszel. Az elmúlt 25 év alatt közel félmillió leit térített a tagoknak a vásárlások és az üzletrészek után. A kőkösi szövetkezet 25 éves multja fényesen igazolja, hogy a tagok öntudatos szövetkezeti élete bárhol erőssé, virágzóvá tehet egy szövetkezetet.

Szövetkezeti propaganda ünnep Homoródszentpálon, Udvarhely megyében.

Amíg a gazdasági válság hatalmas vállalatokat semmisített meg, azt látjuk, hogy az erkölcsi alapon álló és a tagok érdekét védő szövetkezetek még a nehéz időkben is sikeresen működnek. Különösen ott, ahol a tagok felismerték a szövetkezetek fontosságát és a változott viszonyok között még fokozottabb mértékben teljesítették szövetkezeti köteleességeiket. Nemcsak elegendő üzletrésztőkét biztosítottak tehát a szövetkezetnek, hanem minden vásárlásukat kizárólag ott végzik.

A szövetkezeti eszme terjesztése és a szövetkezeti öntudat erősítése érdekében a »Hangya« központ Igazgatósága jónak látta a szövetkezeti ünnepélyek, ismeretterjesztő összejövetelek tartását, aminek meg-

valósítására szövetkezeteink vezetőit fel is kérte.

Ezt a célt korán megértette és megvalósította a **homoródszentpáli »Hangya« fogy. szöv. vezetősége Vári Domokos** unitárius lelkész vezetése alatt. Szept. 18-ikára a Homoród vidékéiek népe összesereglett Homoródszentpálra, mely község a szövetkezeti életéről, összetartásáról a multban jó nevet szerzett és amelyet most sem akar elhagyni!

A szövetkezeti ünnep a szép és tágas templomban folyt le délután 2 órától kezdődőleg. Az istentiszteleten alkalmi imát és egyházi beszédet **Bedő Miklós** homoródszentpéteri lelkész tartott. Beszédében rámutatott Pál apostol szavaival a tökéletes cél felé való törekvésre, mely a

szövetkezeti eszme mezején is szükséges kivánalom.

Istentisztelet végeztével **Vári Domokos** helybeli lelkész nyitotta meg az ünnepélyt, vázolván e nap jelentőségét. **Márk Mihály** ref. lelkész, »Hangya« központi igazgató a »Hangya« üdvözlétet tolmácsolva s buzditotta a gyülekezetet, hogy tegyék magukévá és sajátítsák el a hangya szorgalmát és összetartását. **Balla Pongor János** székelyudvarhelyi raktárfőnök a körzetbe tartozó szövetkezetek nevében köszöntötte a szövetkezeti testvéreket. A szövetkezeti nap jelentőségét és a propaganda szükségességét **Ürmösi József** unitárius püsp. titkár, »Hangya« közp. igazgató fejtette ki, akit a szövetkezet igazgatósága s a falu népe mint volt lelkészét és a szövetkezetek megalapítóját hívott meg napra. Ürmösi lelkész, mint az eszmének lelkes apostola arra hívta fel a figyelmet és azt domborította ki, hogy a megalapozott, jól és helyes irányítással vezetett szövetkezetek nemcsak megállták helyüket a gazdasági válságban, hanem példaadó utmutatásul szolgáltak arra, hogy a szervezkedésben, az összetartásban mekkora erő rejlik, amit a falu fejlődése és a tagok jólétének biztosítására lehet fehasználni. Ez arra figyelmeztet, hogy becsüljük meg a szövetkezeti eszmét s legyünk apostolai. Azokat a társadalmi, nemzetközi szeretetlen eszméket, mellyel ma tele van a világ s mely a válságot előidézte és fenntartja, a szövetkezeti eszme megvalósításával, terjesztésével szépen le lehet győzni! Ha a világválságot meg nem oldhatjuk is, de magunk és mieink körében erősíthetjük és terjeszthetjük ezt az eszmét s akkor már a magunk, valamint embertársaink jobb jövőjét szolgáljuk. A tartalmas és közvetlen előadást, intelmet nagy megértéssel hallgatta és fogadta régi kedves papjától a szentpáli gyülekezet. Talpraesett ügyes szavakat adtak elő a falusi növendék ifjuság tagjai **Vári Domokos** lelkész szövetkezeti irányu ügyes alkalmi költeményeiből. Az ünnepélyen közreműködött a helybeli férfi dalárda **Pálffy Ákos** karnagy vezetése alatt.

Templomozás után football verseny volt az udvarhelyi kat. ifj. egyesület és a Homoród-vidéke csapatai között, az előbbi győzelmével.

Este a Népház zsufolásig megtelt termeiben vacsora volt, a melyen nem szokásos hivatalos jellegű pohárköszöntők hangzottak el, hanem minden felszólalás továbbfolytatása volt a szövetkezeti eszme jelentőségének s jól esett ezt hallanunk egyszerű székely emberek szájából is. Ennek a meglepetésének adott kife-

jezést az ifj. legényegylet football csapatát kísérő Héjja r. kath. lelkész abban a felszólalásában, hogy ő még soha sehol ennyi egyszerű székely embert nem látott egy egyszerű, de sokat jelentő eszme szolgálatában úgy összeforrva, mint itt most látja. Ez feledhetetlen számukra s bárhova megy, kicsiny csapatjával ezt mindenütt hirdetni fogja.

»Összetartásban az erő!» Ezt az igazságot bebizonyította Homoródszentpál népe. A »Hangya« fogyasztási szövetkezet hatalmas saroképületében ott találjuk a hitel- és tej-szövetkezetet, valamint a gazdakört Ezeknek a népjóléti intézményeknek az együttes működése, a tagok példás, szövetkezetű szelleme jólétet biztosított a község lakóinak.

Egy szép és maradandó nap emlékével távozott el a közönség és ugyanezt őrzi meg Homoródszentpál népe is lelkében.

A homoródszentpáli szövetkezet példája nyomán, jöjjenek össze mindenfelé, minden községben a szövetkezet tagjai, a szövetkezeti eszme követői. Gyarapítsák szövetkezeti ismereteiket és tegyék szorosabbá azt a kapcsolatot, ami a tagok és a szövetkezet között van.

A jól sikerült ünnepély megrendezéséért elismerés illeti Vári Domokos lelkészt, a szöv. tevékeny ügyvezetőjét, valamint a szövetkezet derék Igazgatóságát és Felügyelőbizottságát.

Csak „Hangya“-naptárt

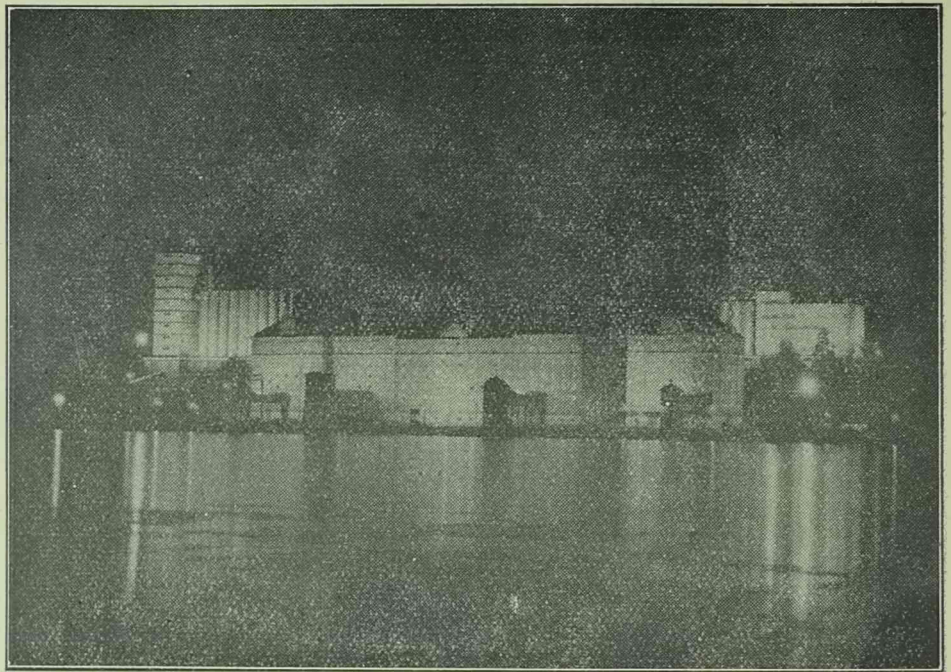
vásárol minden szövetkezeti tag. 12 leibe kerül December hónap folyamán már beszerezhető lesz minden szövetkezetben. Jegyeztesse elő magának.

Nem lesz többé fagyos Szibéria?!

Oroszországban a szovjet mérnökei azzal a tervvel foglalkoznak, hogy a Jeges-tengerbe szakadó Kara folyó torkolatánál egy hatalmas méretű gátot építenek és azzal elterelik a tenger felől jövő hideg jeges áramlatokat, amelyek Szibéria zord, hideg éghajlatát okozzák. A terv szép, de hogy a megvalósítása eredménnyel járna-e?... kételkedünk. Ha ez sikerül, akkor a háromszéki székelyek is csinálthatnak egy kaput az ojtózi-szoroshoz, hogy a Nemere-szele ne kellemetlenkedjék.

Felelős szerkesztő:
FEKETE GYÖRGY.

Nyomatott LINGNER Aiud - Nagyenyed.

Svédországnak fejlett szövetkezeti életét mutatja képünkön látható »Három Korona« nevű szövetkezeti malom. Naponta 2400 métermázsza gabonát tud feldolgozni Szövetkezeti malmok látják el az ország szövetkezeteit és a szöv. kenyérgyárakat liszttel és ezzel utját állják az olyan spekulációknak, ami például napjainkban nálunk tapasztalható, hogy a malmok az 500—580 lejes gabonából 1000—1100 lejes lisztet örömlenek. A termelő sem kapja meg a verejtékes munkájának a díját, a fogyasztó mégis drágán jut az áruhoz. A termelőnek és a fogyasztónak ezt a szemmel látható kiszolgáltatottságát csak a szövetkezeti hálózat kiépítésével szüntethetjük meg.

Miért nem teremnek a gyümölcsfáink?!

Legtöbb gazdának a kertjében, vagy az udvarán levő gyümölcsfa csak minden 2—3-ik évben hoz termést. Míg ugyanabban a községben levő rendszeren kezelt gyümölcsösök — ritka kihagyásokkal (fagyás esetén) — gazdagon teremnek. Ha pedig érdeklődünk a terméketlenség okáról, legtöbb gazda nem tud magyarázatot adni, legfennebb csak annyit, hogy »ez a fa így szokott teremni«.

Tegyük fel azonban mi a kérdést a gazdának, hogy az elültetés óta trágyázta-e gyümölcsfáit? Ásta-e fel a gyümölcsfák alját? A kérdésünkre az olyan gazda, akinek a fája nem teremnek, rövid nemmel fog válaszolni. Éppen itt van a hiba, hogy a gazdák nem fordítanak semmi gondot a gyümölcsfák legkezdetlegesebb gondozására sem, hogy ne beszéljünk a gyümölcsfák rendszeres permetezéséről. A gyümölcsfa pedig a ráfordított munkát sokszorosan meghálálja. És a gyümölcs nemcsak megbecsülendő jövedelmet jelent annak, aki nagyobb súlyt fektet rá, hanem a kisebb termelőnek a háztáját nagyon egészséges, ugyszólván pótolhatatlan táplálékkal látja el, amit felesleges részletesebben ismertetni.

A gyümölcsösben ősszel legfonto-

sabb teendő a fák aljának a felásása. Megelőzőleg gyűjtsük össze a hullott férges gyümölcsöt, hogy azok a káros rovarokat tovább ne terjesszék. Ásás előtt meghinthetjük a fakorona alját oltatlan mézporral, ami elpusztítja a földön levő veszedelmes kártevőket.

Ásás után a felásott részt terítsük be jó kiadósan trágyával, hogy az őszi esők és a későbbi hó, valamint a tavaszi hólé a trágya szerves anyagát mossa be a gyümölcsfa talajába.

Felhívjuk gazdatestvéreink figyelmét, hogy ezt a kevés munkát ne sajnálják az elhanyagolt gyümölcsfáktól, ha bőséges és egészséges termést akarnak jövőre.

Gyümölcsfa - csemete rendelés. Csak a „Hangya“ Szövetkezete útján rendeljen gyümölcsfa csemetét minden gazda, az őszi gyümölcsfatelepítése alkalmával. A „Hangya“ Központ garantálja az oltványok fajazonosságát és olcsó árait. Gazdatagjainknak tehát fontos érdeke, hogy rendeléseiket a szövetkezetben mielőbb adják fel.